

HOGYAN KÉSZÜLTEK A LISTÁINK?

KÖZÉPISKOLA-VÁLASZTÁS ELŐTT ÁLLÓ SZÜLŐKNEK

Nem könnyű ma szülőként kiigazodni az iskola világában. Az iskolarendszer folyamatosan mozgásban van, változnak a fenntartók, tankönyvek, érettségi előírások. Mindeközben a világ is gyorsan változik körülöttünk. A középiskola-választás sajnos egyre több stresszel jár szülőnek és gyereknek egyaránt.

LANNERT JUDIT OKTATÁSKUTATÓ ÍRÁSA

LANNERT JUDIT OKTATÁSKUTATÓ

Közgazdász, szociálpolitikus, szociológus. Egyik elindítója az Országos Közoktatási Intézet szakmai műhelyében készült Jelentés a magyar közoktatásról sorozatnak. Kutatásai a pályaválasztásra, az iskola és a munka világa közötti átmenetre terjednek ki. Több tucat hazai projektben és jó néhány nemzetközi összehasonlító vizsgálatban vett részt. A T-Tudok oktatáskutató cég és a Kölkönet közösségi szülői portál alapítója, szakértője.

SZEPTEMBERTŐL máshogy hívjuk még az iskolákat is: a szakközépiskola szakgimnázium, a szakiskola szakközépiskola lesz. Ebben a kavalkádban a szülőknél joggal nő a szorongás: vajon mi a legjobb a gyereküknek? Érdemes elkerülni a leggyakoribb hibákat, mint például ezeket:

- Nem a gyereknek, hanem magunknak választunk iskolát.
- Mély vízbe dobjuk a gyereket, aki így kis halként egy nagy tóban nem fog magára találni.
- Nem kérdezzük meg a gyerek véleményét, pedig valójában róla szól az iskolaválasztás, ő dönt.
- Nem ismerjük eléggé a gyerekünket, és ezért nem a valós igényeinek, képességeinek megfelelően választunk.
- Nem informálódunk eléggé.

Mi a legutóbbi pontban próbálunk segítséget nyújtani most a szülőknél. Magyarország abban a kivételes helyzetben van, hogy viszonylag sok és jó adat áll rendelkezésre az iskolákról. Ugyanakkor ezek többsége nem érhető el könnyen a szülők számára, másrészt a sokféle információban nehéz kiigazodni. Ezt segí-

tendő kétféle „rangsort” hoztunk létre: egy komplex eredményességit és egy ún. legnagyobb hozzáadott értéket produkálót. Ezen szempontok alapján többféle listát készítettünk, és szándékosan csak az első tíz intézményt emeltük ki.

KOMPLEX EREDMÉNYESSÉGI RANGSOR

Ez a lista több szempont együttes figyelembevételével készült, az elérhető legfrissebb oktatási adatok alapján, többváltozós statisztikai eljárások segítségével. Azokat a szempontokat, adatokat vettük figyelembe, amelyek a szülőket leginkább érdekelhetik, mint például, hogy egy iskola mennyire jól ellátott, a diákok szeretnek-e odajárni, az iskola megtartja-e a diákjait, magas szintre fejleszti-e a kompetenciáikat és hozzájárul-e a tanulók sikeres, iskola utáni karrierjéhez. A listákat tovább bontottuk, mivel a magán-, az alapítványi, az egyházi és az állami fenntartású intézmények meglehetősen más feltételekkel dolgoznak, így külön érdemes őket vizsgálni. A különböző képzési formák esetében is igaz, hogy más egy gimnáziumi képzés célja, mint egy szakképzésé, éppen ezért szintén külön érdemes őket elemezni. »

A komplex eredményességi rangsor tavaly óta változott, mivel elkészítésekor még több szempontot vettünk figyelembe. Ilyen többek közt az ellátottság, ami a szülők számára fontos (pl. mennyire zsúfolt egy iskola, van-e elegendő számítógép és pedagógus). Mindezt a legfrissebb oktatási adatok alapján, többváltozós statisztikai eljárások segítségével dolgoztuk ki. Az eredményekben nemcsak az iskola munkája van benne, de a családé is, vagy az iskolát fenntartó alapítványé, egyháze vagy tankerületé.

AZ EREDMÉNYESSÉGI RANGSOR ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZEMPONTJAI:

- **Mennyire eredményes az iskola?**
A kompetenciamérés átlagos eredményei, matematika és szövegértés terén. (OKM 2015 adatbázis)
- **Mennyire tartja meg a diákokat?** Hiányzások száma és egyéb lemorzsolódási mutatók (KIRSTAT, beszámolási időszak: 2014/15 tanév, nyitóadatok: 2015/16 tanév)
- **Milyen jól ellátott?** Egy tanárra jutó tanuló száma, egy teremre jutó tanuló száma, számítógépes ellátottság. (KIRSTAT, beszámolási időszak: 2014/15 tanév, nyitóadatok: 2015/16 tanév)
- **A tanulók sikeressége a továbbtanulás terén:** Érettségi-felvételi adatok és nyelvvizsgaeredmények az iskolában. (FELVI 2015. őszi beiskolázási statisztikák)

** A szakiskolák esetében a KIRSTAT és a FELVI is rendkívül hiányos, ezeknél az iskoláknál döntően a kompetenciamérés eredményei alakították ki a rangsort.*

Fontos azt is szem előtt tartani, hogy ezekben az eredményekben nemcsak az iskola munkája van benne, de a családé is, vagy az iskolát fenntartó alapítványé, egyháze vagy tankerületé. Az, hogy egy iskola mennyire jól ellátott, nagyban függ attól, hogy az iskolafenntartó mennyit képes és hajlandó az iskolára fordítani. Az pedig, hogy egy tanuló mennyire szorgalmasan jár az iskolába, mennyi nyelvvizsgát szerez és hol tanul tovább, sokban a tanuló erőfeszítéseitől és a támogató családi háttértől is függ.

HOZZÁADOTT ÉRTÉK TÍPUSÚ RANGSOR

Készítettünk egy másik típusú rangsort is, ami a családi háttértől függetlenül mutatja az iskola fejlesztőhatását. Ez a megközelítés a fejlődésre koncentrálna, arra, hogy, hogyan változnak a tanulók kompetenciái az idő során.

Ezt a mutatót tekintik az intézmény hozzáadott értékének. Ezek a listák világitanak rá arra, hol volt legnagyobb a fejlődés a szövegértés és a matematika kompetenciák területein. Megnéztük, mely iskolák fejlesztik legjobban ezeket a kompetenciákat 8. és 10. osztály között, a családi háttértől függetlenül. Elkészült egy olyan lista is (az OKM 2015 adatbázisa alapján), ami azt mutatja, hogyan alakul ez, ha külön vizsgáljuk a leghátrányosabb helyzetű és a legkevésbé hátrányos helyzetű tanulókat tanító iskolákat. Jól látszik, hogy a tanulók családi háttere önmagában nem determinálja egy iskola eredményességét. Érdekes (más kutatások is alátámasztják), hogy a szövegértés terén kevésbé tudnak látványos fejlődést produkálni a hátrányosabb helyzetű tanulókat tanító iskolák, mint a matematika terén. A tanulói teljesítménymérések általában azt mutatják, hogy szövegértésből a lányok teljesítenek jobban, míg matematikából a fiúk. Éppen ezért megnéztük azt is, hogy mely iskolákban fejlesztik legjobban matematikából a lányokat és

A HOZZÁADOTT ÉRTÉK TÍPUSÚ RANGSOR ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK MÓDSZERE:

A számítás az adott tanulónak a 8. és a 10. évfolyamon mért matematika- és szövegértés eredménye és annak változása alapján történt, ahol a kompetencia-pontszám változását százalékban mértük, és ennek vettük az intézményi átlagát. Így azokat az intézményeket tudtuk bevenni a vizsgálatba, ahol mindkét évfolyamra összekapcsolható adatok álltak rendelkezésre (kb. 60 ezer tanuló képezte a mintát), illetve ahol 30 főnél több megfigyelés volt.

szövegértésből a fiúkat. Talán ezek a legérdekesebb listák, hiszen itt egy kupacba kerültek olyan intézmények, amelyek egyébként nem szoktak egymás mellett szerepelni. Egyaránt találunk szakiskolákat és elit gimnáziumokat ezeken a listákon. Érdekességként megjegyezzük, hogy a PISA-adatok szerint azok a lányok, akiknek az önbizalma ugyanolyan szinten áll, mint a fiúké, jobban teljesítenek matematikából, tehát itt gyakran már azzal eredményt lehet elérni, ha a lányok önbizalmát és motivációját emeljük.

A MUNKAERŐPIAC SZEMSZÖGÉBŐL

Ezek a rangsorok, legyenek bármilyen jók, ugyanakkor csak egy szeletét tartalmazzák az összképnek. Fontos az is, hogy mennyire megközelíthető az iskola, mennyire szimpatikusak a terei, a falakon ott vannak-e a diákok munkái, egyáltalán tetszik-e a gyereknek, hiszen övé a végső döntés. Másrészt igaz ugyan, hogy minél több és jobb adattal dolgozunk, annál hitelesebb képet tudunk kialakítani, de nem mindenről van mérhető adatunk. Bár alapvető a szövegértés és matematikatudás, ugyanakkor a munkaerőpiaci sikerességet gyakran éppen a nehezebben mérhető nem kognitív készségek befolyásolják leginkább. Az olvasás, számolás és írás alapkészségek mellett egyre inkább az olyan k betűs készségekre van szükség, mint a kreativitás, kommunikációs készségek, kooperáció, kritikai gondolkodás, a kulturális befogadás és kapcsolatépítés.

MIT TEHET A SZÜLŐ?

Nagyon is sokat. Ezek a készségek ugyanis kora gyermekkorban alapozódnak meg, így aki sokat játszik, beszélget a gyerekével, és egyszerre tudja szeretni, és magas elvárásokat támasztani a gyerekkel szemben, ott ezek a készségek inkább kialakulnak. Ugyanakkor a szülő feladata a későbbiekben sem szűnik meg. Éppen a kommunikáció, csapatépítés, problémamegoldás és kreativitás

A tanulói teljesítménymérések általában azt mutatják, hogy a szövegértésből a lányok teljesítenek jobban, míg a matematikából a fiúk. Éppen ezért megnéztük azt is, hogy mely iskolákban fejlesztik legjobban matematikából a lányokat és szövegértésből a fiúkat.

terén jó példát mutathat abban, hogyan kommunikál ő maga az iskolával, és próbálnak egy aktív védőhálót kialakítani a gyerek köré a pedagógussal együtt. A közösségi kapcsolatok, a társadalmi tőke is egy olyan erőforrás, amire a gyermek, tanuló támaszkodhat és növelheti vele a teljesítményét. Az oktatás kutatásban J. Coleman társadalmi tőke-konceptióját használják leginkább: ami kétféle módját különbözteti meg annak, hogy a szülő hogyan növelheti a család és a gyermek társadalmi tőkéjét. Az egyik a szülő és gyermek közötti kapcsolat, a másik a szülő és a gyermek nevelője, pedagógusa közötti kapcsolat. Coleman-nál a felnőttek barátsága és hálózata egyfajta generációk közötti összezárást alkot, a szülők vagy a szülő és pedagógus közötti összezárás a gyermek körül pedig a gyermeket óvja és pozitívan hat a fejlődésére. Ahol ez kialakul, ott a szülők megbeszélnek a gyermekkel a történeteket és konszenzusra jutnak a nevelést illetően. Nincs olyan, hogy megtaláltuk a legjobb iskolát, és hátradőlhetünk. Mi, szülők is sokat tehetünk tehát azért, hogy egy iskola, és benne a mi gyermekünk, „jobban teljesítsen”. Még hozzá leginkább akkor, ha példát mutatunk a munkaerőpiac által leginkább preferált szociális készségekben. ■

KI BOLDOGUL AZ ÉLETBEN?

A McKinsey cég kutatása alapján az oktatási intézmények 80 százaléka gondolja úgy, hogy felkészíti a munkaerőpiacra a fiatalokat, míg a cégeknek és a fiataloknak már csak 40 százaléka. Egyre távolabb a szakadék az iskola és a valóságos világ elvárásai közt. A cég adatai alapján az iskola az alapvető nyelvi készségek, matematikatudás és elméleti tudás terén ugyan felkészíti a tanulókat, de a fejlettebb technológiát vagy érzelmi intelligenciát, kreativitást igénylő szektorok igényeire már kevésbé reflektál. A legnagyobb elmaradást a munkáltatók világszerte a csapatmunkában, problémamegoldó készségben, kreativitásban, íráskészségben és munkaerőkölcsben látják. Valóban, több kutatás is kimutatta, ezek a készségek többet nyomnak a latban, amikor arról van szó, valaki hogyan boldogul a világban, mint az iskolában fejlesztett kognitív készségek és az ismeretek. A PISA nemzetközi tanulói teljesítménymérés már mér olyanokat is, mint a digitális szövegértés, problémamegoldó készség, pénzügyi tudatosság. Ez alapján sajnos azt mondhatjuk: a magyar iskolák nem teljesítenek jól. A 15 éves magyar tanulók a problémamegoldás terén 44 ország közt a 33. helyen szerepeltek 2012-ben, jóval az OECD-átlag alatt. A digitális szövegértés terén pedig Európában utolsók voltunk.

4

**PILLICH FERENC AKADÉMIA
SZAKKÖZÉPISKOLA, SZAKISKOLA
ÉS SPECIÁLIS SZAKISKOLA**

48,5 PONT

7081 SIMONTORNYA, SZENT
ISTVÁN KIRÁLY U. 2.
TEL.: 06 74 680 078
www.simontornyai-szakiskola.hu

KÉPZÉSI FORMÁK:

- szakközépiskolai képzés
- szakiskolai képzés

OKTATOTT IDEGEN NYELVEK:

angol, német

A 2011-ben alakult intézmény több mint tízféle agrár- és könnyűipari OKJ-s szakmát kínál az általános iskolát végzett tanulóknak négy évfolyamos szakközépiskolai vagy három évfolyamos szakiskolai képzés keretében. A már szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkező tanulókat pedig felkészíti az érettségire. Az iskola nyitott az SNI-s gyermekek, tanulási-, figyelem- vagy magatartászavarral küzdő fiatalok fogadására is, akiket a többi diákkal együtt, integráltan oktat. Az itt tanuló fiatalok nemcsak jól képzett oktatói gárda segítségével, korszerű tanműhelyekben sajátíthatják el a szakma fortélyait, hanem részt vesznek a szelektív hulladékgyűjtésre, pénzügyi tudatosságra és a fenntartható életmódra ösztönző PontVelem Okos Programban is.

5

**T.G. VIRÁGDEKOR SZAKKÉPZŐ ISKOLA
ÉS KOLLÉGIUM**

43,3 PONT

6237 KECEL, MÁJUS 1. TÉR 13.
TEL.: 06 78 422 910
www.viragdekor-kecel.sulinet.hu

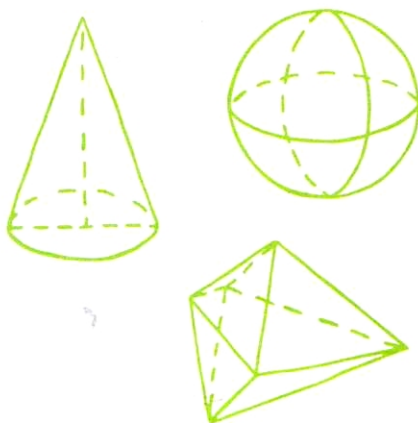
KÉPZÉSI FORMÁK:

- szakközépiskolai képzés
- szakiskolai képzés
- érettségire épülő szakképzés

OKTATOTT IDEGEN NYELV:

német

Az ország első kertészeti jellegű magániskolája 1987-ben alakult. Az intézmény dísznövénytermesztési, virágkötő, teremberendező és kereskedelmi, valamint közel húszféle OKJ-s szakmát oktat nappali, esti, levelező vagy tanfolyami képzésben. Az intézmény célja a hazai és az európai uniós munkaerőpiacon is helytállni vagy önálló vállalkozást indítani képes fiatalok képzése. Az iskola Kecel kertvárosában, 2 hektár parkosított területen helyezkedik el. Itt található az oktató és gyakorlati tantermek, műhelyek (fóliasátor-üvegház, szövettanyasztó labor, tankonyha és étterem, sütőde, ABC-tanbolt), a bor- és pálinkamúzeum, a rendezvényterem, a 200 fős kollégium és a szabadidőpark.

6

**MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
DEVECSERI SZAKISKOLA**

43 PONT

8460 DEVECSEK, DEÁK TÉR 1.
TELEPHELY: 8460 DEVECSEK,
DAMJANICH U. 1.
TEL.: 06 30 336 1292,
06 30 328 6731
www.maltaiszakiskola-devecser.hu

KÉPZÉSI FORMA:

- szakiskolai képzés

OKTATOTT IDEGEN NYELVEK:

angol, német

A 2013 óta működő iskola képzési kínálata a Munkaügyi Központ és a térség vállalkozóival együtt kerül kialakításra. Jelenlegi és tervezett szakképzései OKJ-s hiányszakmák betöltésére készítik fel a fiatalokat, éppen ezért tanulmányi ösztöndíjjal támogatottak. A három évfolyamos szakiskolai képzésben szociális gondozónak és ápolónak, valamint hegesztőnek és villanyszerelőnek tanulhatnak az ide jelentkezők. Szakmai gyakorlatra a megyei intézményekben, kórházban, idősek otthonában és vállalatoknál van lehetőségük. Az iskola az elméleti és gyakorlati ismeretek átadásán túl fontosnak tartja az etikai normák kialakítását a tanulóknak, melynek alapja a keresztény értékrend. Az intézmény nemzetközi kapcsolatokat ápol egy finnországi szakiskolával.

A 10 LEGSIKERESEBB ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁN KÖZÉPFOKÚ ISKOLA

SZAKISKOLA

1.

PÁPAI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM EGRY JÓZSEF KÖZÉPISKOLA,
SZAKISKOLA ÉS KOLLÉGIUM - 59,8 PONT

ZÁNKA

2.

FISCHER MÓR PORCELÁNIPARI SZAKISKOLA - 55 PONT

HEREND

3.

DANKÓ PISTA EGYSÉGES ÓVODA-BÖLCSÖDE, ÁLTALÁNOS ISKOLA, SZAKKÉPZŐ ISKOLA,
GIMNÁZIUM, KOLLÉGIUM ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA - 50,7 PONT

BIRI

4.

PILLICH FERENC AKADÉMIA SZAKKÖZÉPISKOLA,
SZAKISKOLA ÉS SPECIÁLIS SZAKISKOLA - 48,5 PONT

SIMONTORNYA

5.

T.G. VIRÁGDEKOR SZAKKÉPZŐ ISKOLA ÉS KOLLÉGIUM - 43,3 PONT

KECEL

6.

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT DEVECSERI SZAKISKOLA - 43 PONT

DEVECSER

7.

PENTELEI MOLNÁR JÁNOS SZAKKÉPZŐ ISKOLA - 42,8 PONT

DUNAÚJVÁROS

8.

KONTAWIG MŰSZAKI ÉS ÜZLETTUDOMÁNYI SZAKKÉPZŐ ISKOLA - 41,5 PONT

EGER

9.

EUROKT-AKADÉMIA SZAKISKOLA - 40,2 PONT

ESZTERGOM

10.

„SÉF” VENDÉGLÁTÓIPARI, KERESKEDELMI ÉS IDEGENFORGALMI
SZAKKÉPZŐ ISKOLA - 39,6 PONT

VESZPRÉM